

Ik ga het redden, verdomd, ik ga het redden, ik durf het niet alleen te denken maar nu ook te fluisteren. Nog een uur, hooguit, en dan ben ik alleen. Hoe lang ik hier al sta – verscholen achter het mufte gordijntje – ik heb er geen benul meer van, maar het kan me niet schelen, want het wachten zal niet tevergeefs zijn. Soms doe ik mijn ogen dicht, duw mijn wang tegen het kozijn, dan voel ik de hoofdpijn kloppen tegen mijn linkeroog. Ik probeer al een tijdje onverschilligheid bij mijzelf op te roepen, als een kind dat verstoppertje speelt – ‘wat maakt het uit, als ze je vinden, dan ben je erbij, nou en?’ – maar ik slaag er niet meer in. Ik ben ten prooi gevallen aan dit heilig willen. Het moet lukken. Het moet.

Twee stalen bedden en een tafeltje, dat is al het meubilair in deze kamer. Als ik het vaalrode gordijn opzijduw kan ik de westelijke zijde van het eiland overzien, tot de vuurtoren, die zo’n twee kilometer verderop staat. Bij het transformatorhuisje zijn werklui bezig, weldra zal er geen stroom meer zijn. Daarachter zie ik het begin van de lange betonnen trap die omhoog naar de pier leidt. Vanochtend heb ik die beklommen, traag, opzichtig om mij heen speurend, in een poging zo veel mogelijk te lijken op de andere vier of vijf toeristen die lucht hadden gekregen van deze laatste trip naar Lundines.

Straks, als de veerboot uit zicht is, dan ga ik het eiland verkennen. Mijn eiland.

Eerst heb ik een poos op bed gelegen, uitgeput maar niet in staat te slapen. Het is die eeuwige hoofdpijn die mij in staat stelt te geloven dat alles echt gebeurd is. ‘Je bent er,’ zegt de hoofdpijn, ‘je bent er nog steeds.’ Maar niet geklaagd, de pijn is draaglijk, zij wordt gewiegd in de armen van Ibuprofen, mijn lief, die zo goed voor mij zorgt. De hele tijd hoorde ik voetstappen langs het huis gaan, het piepen van karretjes en steekwagens. De geluiden maakten me zo nerveus dat het me beter leek gewoon toe te kijken, verscholen achter het gordijn, als een uitgerangeerde acteur die stiekem in de coulissen wacht tot het toneel leeg is en het publiek naar huis. Iets wat ik werkelijk niet verwacht had: ik heb een bed met een schoon laken.

Wat is dat voor gerommel achter het huis? Gebonk op de muren, het hele huis trilt mee en versterkt het geluid, zodat ik niet kan bepalen waar het vandaan komt. Een klap, alsof er een deur dichtgesmeten wordt. Een scheut hoofdpijn jaagt door mijn kop, mijn ogen lopen vol met traanvocht, niet braken, diep ademen. De pijn zakt terug. Net als ik onder het bed wil kruipen is alles alweer voorbij. Niets aan de hand, niemand is binnengekomen. Rustig wacht ik tot de misselijkheid is weggezaakt. Acht pakken Sultana’s heb ik in mijn rugzak zitten, één daarvan maak ik open. Twee koekjes, tegen het lege, misselijke gevoel. De kruimels klop ik van het bed, met de neus van mijn schoen duw ik ze tussen de kieren in de plankenvloer. Een mens moet het een beetje netjes houden in zijn nieuwe huis, in zijn nieuwe leven. In mijn rugzak zitten ook vier pakken gedroogde bruine bonen en twintig doosjes Ibuprofen van 400 milligram. Buiten gebeurt er weinig, er sloffen nog wat mensen richting de pier – hun laatste gang over dit eiland. De meeste zijn stil, sommige praten overdreven hard, maar ik kan niets verstaan. Misschien snijden ze op over hun nieuwe huis, hun nieuwe baan in de hoofdstad, om de angst en de weemoed

over de evacuatie te verjagen. Maar goed, wat weet ik van hun verwachtingen en angsten? De mijne ken ik al nauwelijks. Een vrouw heeft haar arm om haar zoon geslagen, het blonde joch lijkt wel zwakzinnig, hij beweegt woest met zijn hoofd en slaat met zijn vrije arm om zich heen, alsof hij vogels verjaagt.

Om iets te doen te hebben snijd ik met mijn zakmes in de houten wand, net naast het raam. De letter N.

Daarna de letter O.

Het helpt tegen de zenuwen.

‘Olavshus’, zo heet dit houten huis, een gastenverblijf voor toeristen die langer dan een dag op Lundines blijven. Er zijn vier kamers, er is een douche en een klein keukenblok. Ik ben binnengekomen door de achterdeur, die aan de kant van het riviertje ligt. Goddank was hij open. Niemand heeft mij binnen zien gaan.

Ik kerf de letter A in het hout.

Alleen nog mannen in overalls. Er komt een handkar langs, vol gasflessen. Natuurlijk, vandaar die herrie! Ze ontkoppelen de gasflessen, ook die hier achter het huis stonden. Ik eet nog een Sultana, en snijd dan de letter H uit. Nu ben ik klaar.

Naar buiten, god wat zou ik graag naar buiten gaan, maar het kan nog niet. Er lopen nog steeds eilanders en werklui naar de pier.

Uit de rugzak vis ik mijn paspoort.

Joshua Lohman, Leiden 1977. Een meter vijfentachtig. Die foto, als je goed kijkt vertelt die foto de rest. Donkerblond haar, speciaal voor de foto achter zijn oor geduwd. Spitse neus, norske blik, alsof hij zojuist heeft ontdekt dat hij werkelijk niets kan. Woonde tot vorig jaar samen met Jenny de la Court, een mooie vrouw met een zoontje uit een eerdere relatie. De vader, het stuk uitschot, voelde zich nadat hij haar had gedumpt niet verplicht ooit nog iets voor dat kind te doen. Joshua Lohman daarentegen...

Ik scheur de kaft van het paspoort, en trek in één keer alle bladzijden los.

... nam na zijn studie Engels een baantje als leraar op de havo. Geen succes. Was eigenaar van een Toyota Corolla uit 1985. Ook geen succes. Volledig in de prak gereden terwijl het zojuist genoemde kind naast hem zat, gekleed in een ruitjesblouse en blauwe All Stars, op een tijdstip dat het een pyjama had moeten dragen en in bed had moeten liggen. Hij was tien en hij heette...

Zo is het wel weer genoeg. Ik verscheur het papier, dat is leuk om te doen, want het lijkt onherroepelijker dan de enkele reis met de boot van vanmorgen. De snippers laat ik op de grond vallen. Die harde plastic pagina met mijn persoonsgegevens is niet kapot te krijgen, ik vouw hem dubbel, en weer terug, tot het plastic wit wordt op de vouw. Het breekt niet. Met een achteloze polsbeweging laat ik het stukje plastic onder het tegenoverliggende bed zeilen.

Geen mens meer te zien. Het is acht uur in de avond. Ik laat mij op bed vallen en ga met mijn wijsvinger door de groeven van de letters die ik zojuist gemaakt heb.

Nu niet gaan liggen somberen, je zou jezelf moeten feliciteren! Zo ver ben je al gekomen, ze zijn weg, die boot is nu uitgevaren. De laatste veerboot. Hoe is het mogelijk. Het is je gelukt, nog nooit ben je ergens in geslaagd, Joshua Lohman, maar deze verbanning heb je moeiteloos voor jezelf georganiseerd. In een paar dagen tijd, met een vliegticket, een kaartje voor de boot en een paar kilo bonen, op een plek waar je absoluut niet thuishoort, een volmaakte rareiteit.

Lundines, mijn purgatorium, mijn zelfontstoken vagevuur, hier ben ik dan, dit is de daad die ik heb gesteld.

Het eerste zonlicht streek over het gras van Lundines, zacht licht dat leek te aarzelen, alsof het speciaal voor het eiland was gekomen, maar niet zeker wist of het gelegen kwam. Een uithoek is het immers, een weggekeilde steen. In het noorden steken de hoge rotsen verticaal uit zee, niets groeit daar en niets lijkt er mogelijk dan schipbreuk. Desondanks barst het er van het leven. Reusachtige kolonies zeevogels kleven tegen de rotswand, cirkelen boven zee. Ooit was er een schilder die het eiland afbeeldde als een gekapseisd schip, met een hoog oprijzende romp en een hellend dek in zachte tinten groen. Er is een handvol mensen op het schilderij te zien, ze hebben hun armen gestrekt naar de hemel, hun benen stevig op de grond. Ze reiken niet, hun houding is wilskrachtig, zij vragen niet om redding, maar laten de hemel weten dat hij met grotere beproevingen moet komen dan een paar luizige herfststormen. Zij laten weten dat zij daar niet weg te krijgen zijn. Maar dat was lang geleden.

Ook leefde er ooit een dichter op Lundines. Hij beschreef het eiland als een plek waar de zee kan voelen hoe sterk zij is, waar zij aan kracht wint omdat zij weet dat de overwinning nabij is. Aan alle andere kusten op aarde had de zee nog veel werk, dat was om moedeloos van te worden, maar hier vatte de zee moed. De golven klommen soms tot vijftig meter boven het schuimende oppervlak, kom maar, zei de zee, kom maar bij mij, je bent immers verloren. Maar de rots was weerbarstig. De dichter roemde de mensen op het eiland om hun standvas-

tigheid, want terwijl de wind de benen onder hun romp wegblijs bleven zij omhoogkijken. Zij keken omhoog, niet uit trots, maar uit lijfsbehoud, om te zoeken naar vogels, naar papegaaiduikers, die zij *lundar* noemden, en die zij met meterslange schepnetten probeerden te vangen. De dichter noemde de bewoners ‘Himmelfiskeri’. Luchtvisser.

Markus had zijn hele leven op het eiland gewoond, en had nergens spijt van, behalve dat hij nooit had leren autorijden. Een open auto, Porsche of Aston Martin, de handen losjes op het stuur, wind door de haren. Niet de wind die hier altijd gierde, maar wind die je zelf maakte. Even was dit verlangen wakker gekust, toen vorig jaar het bericht kwam dat ze moesten verhuizen naar de hoofdstad. Maar het gevoel dat er nog dingen zouden kunnen veranderen had hij snel verdrongen. Hij was vierenzeventig, en hij had geen rijbewijs. Marthe had hij niet eens durven vertellen dat er een evacuatie ophanden was. Althans, hij had het een jaar geleden, toen het nieuws kwam, niet meteen verteld, en daarna werd het steeds moeilijker. Marthe zou zich geen raad weten als hij het haar zou zeggen, ze zou hem de schuld geven, schelden, vloeken, haar kleren onderschijten. Iedere dag duwde Markus haar in haar rolstoel over het karrenspoor naar de zuidelijke baai, waar ze op vijftig meter hoogte kon uitkijken over de zee. Vaak liet hij haar daar een tijdje staan.

Met de ruim drie meter lange *fleigestok* op de schouder stapte Markus de loopbrug op. De smalle brug van staalkabels verbond het eiland met de *holm*, de vogelrots. Vroeger liep Markus dagelijks over die brug, met een lichte, gretige pas op de heenweg, en terug met een zware doch fiere tred. Toen was de brug nog van hout en touw, en danste hij onder het gewicht van de tientallen papegaaiduikers die om zijn middel hingen, een krans van dode vogels. Hij was de beste.

Wie het roepen van papegaaiduikers voor het eerst hoort gelooft niet dat het geluid van een vogel komt, eerder van een koe of een schaap, of een zeurderig, penetrant blaasinstrument. Soms, als de vrouwtjes het zingen laag inzetten, en dan een uithaal produceren, lijkt het geluid precies op het uiterst traag opengaan van een krakende deur. Als je een hele kolonie hoort toeteren slaat de angst je om het hart. Voor Markus was het de muziek van zijn jeugd. Het was trouwens de enige muziek, want in die tijd was er op Lundines niemand die orgel kon spelen. Ze zongen in de kerk zonder begeleiding, een enorme chaos. Het leek ook alsof iedereen ter plekke zijn eigen melodie verzong, in schrill contrast met de papegaaiduikers, die met tienduizenden behoorlijk unisono klonken. Jaren later leerde Markus orgel spelen van een organist uit de stad, die men had laten overkomen toen de nieuwe dominee werd benoemd. Markus was uitgekozen omdat hij de enige was die een voorgezongen toon correct kon nazingen.

Hij bereikte het hoogste punt van de holm, een meter of honderd van de vuurtoren. Van hieruit liepen de rotsen bijna loodrecht de zee in. Er waren enkele smalle plateaus, iets lager gelegen, waar nog gras groeide. Dit waren de beste stekken om te vissen, het waren door de natuur gevormde zadels, *sessen*, waar je uren kon loeren, en toeslaan als je de kans kreeg. Markus liet zich op zijn buik van de klif zakken. Zijn voeten schraaptten langs de rots, even hingen zijn benen in het luchtledige. Geen nood, hij wist precies wanneer hij de grond weer onder zich zou voelen, wanneer het taaie gras van het rotsplateau hem steun zou geven. Desondanks was hij heel even bang dat zijn stramme benen mis zouden tasten, of dat het kleine plateau zou afbreken, als straf voor zijn lange afwezigheid. Hij stond, zakte door zijn knieën, draaide en ging zitten in klermakerszit, met de fleigestok horizontaal over zijn benen. Onder hem de zee, tamelijk kalm, want er stond weinig wind. Hij

zag genoeg nesten van papegaaiduikers, maar zou moeten wachten tot ze langs kwamen vliegen. Hij was vierenzeventig en zat op de ses waar hij als kind al had gezeten, een stuk steen dat was afgesleten door zijn eigen achterwerk. Het was stil, en zijn gemoed stroomde vol, want dit was de plek waar hij zich vroeger veilig voelde, waar hij alleen zichzelf iets kon aandoen. De papegaaiduikers begonnen weer leven te maken. Het waren er veel minder dan vroeger. Markus oefende een paar keer de beweging, een soepele zwaai, de vlucht van de vogel volgend, dan een korte, snelle draai, waarmee hij de stok en het net meteen omhoogduwde in tegengestelde richting, zodat het beest verrast werd, recht in het net vloog en er geen ontsnappen meer mogelijk was.

Het duurde lang, maar dat hinderde niet. Markus keek zonder gedachten naar het schouwspel van de zee, de zwarte rotsen, hier en daar wit geverfd door vogelpoep, de geur, het geluid van de vogels. Zijn knieën en bovenbenen werden stijf van de kou. Kou was je grootste vijand bij het vissen. Kou in je lijf maakte je houtestig, je kon door je eigen bruuske bewegingen verrast worden. Een val in de diepte, die onherroepelijk de dood tot gevolg zou hebben, werd altijd veroorzaakt door koude en door wind. Markus oefende de zwaai-beweging nog een paar maal, om warm te blijven. Hij zat er al bijna een halfuur toen een kans zich aandeede.

Hij kwam overeind, voelde een pijnscheut door zijn rug gaan, zijn benen verkrampten. Tegelijk voelde hij een druk tegen zijn schedel die hem deed duizelen. Even werd alles zwart, maar de beweging maakte hij af, alsof hij bestuurd werd. De vogel spartelde in het net, trok hem even mee. Als hij twee stappen zou doen zou hij van de klif vallen. Hij zette er één, herstelde zich, wankelde, zette er nog één. Het is afgelopen, dacht hij. Hij liet zich op zijn zij tegen de rotswand vallen, probeerde het gewicht van de stok daar ook te krijgen. We gaan sa-

men, lieve *puffin*, dacht hij, net als Olle. Ja, precies zoals Olle. Op een of andere manier wist hij de stok toch binnen te halen, in een moeilijke positie, zijn schouder tegen de rots gedrukt. Hij greep de vogel beet en brak het beest de nek. Toen zijn adem rustig geworden was haalde hij de vogel uit het net, pakte een vleugel beet en draaide die met kracht van de romp af. Door het gat dat ontstond trok hij de longen eruit. Met vingers rood van het bloed peuterde hij het hart van het dier tussen de longen vandaan, een zacht bolletje ter grootte van een flinkers. Hij bracht het hart naar zijn mond. Hij beet, het bloed stroomde uit zijn mondhoeken, langs zijn vingers, warm en stroperig. De bittere metaalsmaak van het hart bracht de tranen in zijn ogen. De ziekte van Marthe, de droom van automobielen, de belofte van comfort op zijn oude dag – het bestond ineens niet meer. Dit, hier en nu, was het leven. Hij veegde zijn handen af aan de witte veren van de papegaiduiker en gooidde het dier in de diepte.

‘Ik ga hier niet weg,’ zei hij, alsof hij nog de keus had.

Toen hij terug de klif over was geklauterd was zijn hele lichaam volgelopen met pijn. Hij probeerde normaal te bewegen, maar het ging niet, zijn kuiten vol kramp, zijn borst zwaar, het ging al jaren niet meer, alleen vandaag kon het niet meer ontkend worden: hij was versleten. Vlak voor hij de loopbrug bereikte bleef hij staan. Hij keek naar de vuurtoren en de omliggende gebouwen, ineens becroop hem het gevoel dat iemand hem in de gaten hield. Een bekend gevoel, want dat was wat iedereen op het eiland altijd deed, kijken naar de ander, speuren naar iedere beweging die niet tot de dagelijkse routine behoorde, die eruit vissen, van alle kanten tegen het licht houden en dan te drogen hangen. Je wist nooit of zo’n observatie later nog voordeel kon opleveren. Op een eiland was alles wat je bewaarde wisselgeld. Maar de vuurtoren werkte al jaren

automatisch, met computers, er kwam geen mens aan te pas. Hij draaide zich om en liep met trillende benen over de loopbrug, vurig hopen dat hij het zou redden tot zijn huis.